

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

СХВАЛЕНО

Вченою радою КрНУ
від 26 квітня 2024 року
протокол № 9

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора КрНУ
від 26 квітня 2024 р. № 71-1

ПРОГРАМА

фахового іспиту

при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Інформатика)»
спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»
предметна спеціальність 014.09 «Середня освіта (Інформатика)»

2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: робочою групою зі спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» предметна спеціальність 014.09 «Середня освіта (Інформатика)» Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доц. Грицюк О. С.,
доц. Білоус Р. М.

Розглянуто на засіданні кафедри інформатики і вищої математики
«19» квітня 2024 року, протокол № 9

Обговорено та затверджено вченою радою інституту електричної інженерії та
інформаційних технологій
«22» квітня 2024 року, протокол № 6

Розглянуто на засіданні Приймальної комісії
«25» квітня 2024 року, протокол № 5

ВСТУП

Приймальна комісія Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (далі КрНУ) допускає до участі у фаховому іспиті при вступі для здобуття ступеня магістра за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Інформатика)» спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметна спеціальність 014.09 «Середня освіта (Інформатика)» вступників на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), здобутого за відповідною спеціальністю (крім випадків, передбачених Правилами прийому).

Фаховий іспит проводиться в КрНУ.

Програму розроблено на основі дисциплін навчального плану підготовки бакалавра за спеціальністю 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметна спеціальність 014.09 «Середня освіта (Інформатика)» в КрНУ.

МЕТА ФАХОВОГО ІСПИТУ

Метою фахового іспиту є перевірка здатності до опанування освітньо-професійної програми «Середня освіта (Інформатика)» спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметна спеціальність 014.09 «Середня освіта (Інформатика)» другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник має виявити базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на фаховий іспит: педагогіка та психологія. Має знати розділи: основи педагогіки та психології, історію і теорію педагогіки та психології, методи дослідження у педагогіці та психології, прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ПЕДАГОГІКА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ
2. ПСИХОЛОГІЯ

ОБОВ'ЯЗКОВА
ОБОВ'ЯЗКОВА

ТЕМИ З ДИСЦИПЛІН

№	Назва розділу/теми та її зміст
1	РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
1.1	Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук
1.1.1	Педагогіка в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки
1.1.2	Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.
1.1.3	Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, формування, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток.
1.1.4	Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ.
1.1.5	Структура та основні галузі педагогіки.
1.1.6	Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
1.2	Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості
1.2.1	Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості.
1.2.2	Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».
1.2.3	Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.
1.2.4	Вікова періодизація психічного розвитку особистості (за Е. Еріксоном). Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі.
1.2.5	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності.
1.2.6	Гра, навчання, праця як види діяльності. Діяльність учня в освітньому процесі та її види. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра.
1.2.7	Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми соціалізації та розвитку особистості учня.

1.2.8	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.
1.2.9	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.
2	РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
2.1	Педагогічна та психологічна думка XVII – початок XX ст.
2.1.1	Педагогічна теорія Я.-А. Коменського.
2.1.2	Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г. Сковороди.
2.1.3	Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П. Юркевича.
2.1.4	«Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтесорі.
2.1.5	М. Грушевський про українську мову й українську школу.
2.1.6	Антропоцентризм як провідна ідея творчості К. Ушинського.
2.1.7	О. Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості.
2.1.8	Психологія як наука про безпосередній досвід: В. Вундт
2.1.9	Г. Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г. Еббінгауза.
2.1.10	Полікультурність – головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова.
2.2	Педагогічна та психологічна думка XX - початку XXI ст.
2.2.1	Психоаналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості.
2.2.2	Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.
2.2.3	Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.
2.2.4	Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.
2.2.5.	Ідеї педагогічної психології у працях С. Балея.
2.2.6	Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів.
2.2.7	Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського.
2.2.8	С. Френе: школа успіху і радості.
2.2.9	Вальдорфська школа: ідея цілісного виховання (Р. Штайнер).
2.2.10	Концепція соціально-особистісного виховання А. Макаренка.
2.2.11	Теорія вчинку В. Роменця.

2.2.12	Виховний ідеал Г. Ващенко.
2.2.13	Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи закладів освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція)).
3	РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ
3.1	Планування та забезпечення якості дослідження
3.1.1	Наукові дослідження в педагогіці та психології: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.
3.1.2	Програма дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.
3.1.3	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування
3.1.4	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність.
3.2	Методи збирання інформації
3.2.1	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
3.2.2	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення.
3.2.3	Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень, педагогічне тестування.
3.2.4	Методи опитування. Анкетування (поштові, пресові, он-лайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та до формулювання питань. Інтерв'ювання.
3.2.5	Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.
3.2.6	Соціометрія: процедура застосування та інструментарію (анкета, шкали).
3.2.7	Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.
3.3	Методи аналізу емпіричних даних
3.3.1	Вимірювання: визначення, види, рівні.
3.3.2	Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз даних.
3.3.3	Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.
4	РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
4.1	Освіта і навчання особистості
4.1.1	Дидактика як теорія освіти і навчання: її сутність, основні категорії. Парадигми освіти і навчання (гуманістична, особистісно-орієнтована, компетентнісна, рефлексивна).

4.1.2	Процес навчання: сутність і зміст, двосторонній характер, функції (освітня, виховна, розвивальна), структурні елементи навчання (мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати). Навчання, учіння, навчіння.
4.1.3	Поняття про базові принципи навчання та їх характеристика.
4.1.4	Зміст освіти в сучасній школі: сутність та основні поняття. Знання, уміння, навички, компетентності.
4.1.5	Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів (сприймання – осмислення – розуміння – узагальнення – закріплення). Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань.
4.1.6	Методи навчання. Їх характеристика та класифікації за: джерелом інформації (словесні, наочні, практичні); характером пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, пошукові); логікою пізнання (індуктивні, дедуктивні, традиційні). Загальні вимоги до вибору методів навчання.
4.1.7	Засоби навчання: їх ознаки, функції та характеристика. Технічні засоби навчання (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, мультимедійні, інформаційно-комунікаційні).
4.1.8	Види навчання (пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, індивідуальне, інтегроване, диференційоване, ігрове, дистанційне). Компетентнісний підхід у навчанні.
4.1.9	Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: фронтальна, групова, кооперативна, колективна, парна, індивідуальна.
4.1.10	Урок як форма організації навчання. Типи і структура уроків за дидактичною метою. Вимоги до підготовки вчителя до уроку.
4.1.11	Активні (соціально-психологічні) форми організації освітнього процесу, їх різновиди: тренінг, диспут, ділова гра, круглий стіл, олімпіада, конкурс, виставка учнівської творчості.
4.1.12	Позаурочні форми навчання: факультативні заняття, просемінари, практикуми, секції, навчальні екскурсії, предметні гуртки, додаткові групові, індивідуальні заняття, домашня навчальна робота учня.
4.1.13	Поняття про контроль навчання, його функції. Види, форми і методи контролю. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристика. Критерії і норми оцінювання успішності учнів. Поточне, тематичне та підсумкове оцінювання.
4.1.14	Поняття і види педагогічних технологій (розвивальні, проєктні, проблемні, ігрові, інтерактивні).
4.1.15	Педагогіка партнерства: педагогічно доцільна (суб'єкт-суб'єктна) взаємодія, концептуальні основи та принципи. Рівні та форми організації партнерської взаємодії.
4.2	Виховання особистості
4.2.1	Сутність і структура процесу виховання, його мета і завдання. Поняття виховного впливу та взаємовпливу.

4.2.2	Принципи процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання.
4.2.3	Зміст процесу виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Основні напрями національного виховання (моральне, громадянсько-патріотичне, розумове, естетичне, фізичне, валеологічне, трудове, екологічне, статево-гендерне, правове, економічне).
4.2.4	Самовиховання: сутність, методи і прийоми. Педагогічне керівництво самовихованням учнів. Концепції особистісно-орієнтованого виховання.
4.2.5	Методи виховання. Групи методів: формування свідомості особистості; організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки; стимулювання поведінки і діяльності; контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.
4.2.6	Форми організації процесу виховання: позаурочна, позакласна та позашкільна виховна робота. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Колективні творчі справи.
4.2.7	Виховна взаємодія «вчитель-учень». Партнерство школи і сім'ї у вихованні учнів. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми і методи роботи школи з батьками учнів.
4.2.8	Учнівське самоврядування, його види. Органи учнівського самоврядування. Демократичне управління і лідерство в учнівському самоврядуванні. Формальні та неформальні групи учнів.
4.3	Особистість у життєвому та професійному просторі
4.3.1	Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціальна позиція особистості.
4.3.2	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
4.3.3	Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Вчитель як суб'єкт професійної діяльності.
4.3.4	Особистість вчителя та його педагогічна майстерність. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога.
4.3.5	Спілкування в педагогічній діяльності. Складові спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Бар'єри педагогічного спілкування.

4.3.6	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стили поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування).
4.3.7	Профілактика (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) педагогічних конфліктів. Медіація як форма врегулювання конфлікту.
4.3.8	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.
4.3.9	Управління в системі освіти. Управлінська діяльність. Лідерство, керівництво, супровід. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дудкевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 388 с.
2. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. – Київ, 2015. – 469 с.
3. Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В., Соловієнко В. О. Загальна психологія: підручн. – Київ: Форум, 2000. – 533 с.
4. Загальна та вікова психологія: навч.-метод. посіб. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 256 с.
5. Зелінська Т. М., Воронова С. В., Хурчак А. Е. Практикум із загальної психології (для студентів факультетів іноземної філології): навч. посіб. – Київ: Каравела, 2008. – 184 с.
6. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Основи психології. Опорні конспекти, схеми, методики. – Київ: Ніка-Центр, 2009. – 320 с.
7. Кутішенко В. П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія. Практикум: навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 448 с.
8. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. – Київ: Ліра-К., 2020. – 564 с.
9. Ушакова І. М. Вікова психологія. Курс лекцій. – Харків: НУЦЗУ, 2016. – 123 с.
10. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навч. посіб. – К.: Академвидав, 2005. – 360 с.
11. Почтовюк С. І. Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті та науці: навчальний посібник. – Горішні Плавні: СВД Олексієнко В.В., 2017. – 186 с.
12. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навчальний посібник. – Київ: Слово, 2012. – 286 с.
13. Аносов І. П. Педагогічна антропологія. – Київ: Твім інтер, 2005. – 262 с.
14. Бех І. Виховання особистості. – К.: Либідь, 2004. – 678 с.
15. Волкова Н. П. Педагогіка. – Київ.: Академія, 2001. – С. 196 – 201.
16. Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: У 2 кн./ Укладачі Панов М. І., Битяк Ю. П., Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія. – К., 1996. – С. 353 – 359.
17. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997. – 374 с.
18. Кравець В. Гендерна педагогіка. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416 с.
19. Кузь В. Г., Руденко Ю. Д., Сергійчук З. О. Основи національного виховання. – Умань, 1993.
20. Макаренко А. С. Лекції про виховання дітей // Твори: в 7-ми т. – К.: Рад. Школа, 1954. – Т. 4. – С. 335 – 418.
21. Матюша І. К. Особистість і колектив як цілісна гармонійна система. – К., 1997. – С. 119 – 127.
22. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. – Київ, 2007. – 300 с.

23. Пехота О. М., Старєва А. М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. – Миколаїв: Іліон, 2006. – 272 с.
24. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Організація методичної роботи. – Харків: Основа, 2005. – 80 с.
25. Педагогіка: Навчальний посібник / Галузьяк В. М., Сметанський М., Шахов В. – Вінниця: «Книга-Вега», 2003. – 416 с.
26. Підласий І. П. Педагогіка або три технології. – К.: Слово, 2004. – 616 с.
27. Фіцула М. М. Педагогіка [Текст]: навчальний посібник / Фіцула М. М. – К.: Академвидав, 2009. – 560 с.
28. Фіцула М. М. Правове виховання учнів. – К., 1997. – 186 с.
29. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки/ Шевців З. М. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 248 с.
30. Щербань П. М. Прикладна педагогіка. – К.: Вища шк., 2002. – 215 с.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Екзаменаційний білет фахового іспиту замість ЄФВВ включає тестові питання з розділів педагогіки та психології, які входять до програми предметного тесту єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6, НРК 7. Містить 20 питань з педагогіки та 20 питань з психології.

Максимальна оцінка кожного питання тесту – п'ять балів.

Всі завдання з вибором однієї правильної відповіді (варіанти відповіді подані українським буквеним списком: А; Б; В; Г). Наявність у бланку відповідей більше однієї відмітки, виправлення варіанту відповіді або відсутність відмітки визначається як неправильна відповідь і оцінюється в **нуль** балів.

Оцінки, виставлені за кожне завдання фахового іспиту, додаються.

Максимальна сума балів за всі завдання фахового іспиту – двісті балів. Мінімальна сума балів з фахового іспиту для вступу на магістратуру – сто балів.

На бланку відповідей (нижче останнього запису вступника) проставляється (цифрами та прописом) сумарна кількість балів, яка є оцінкою за фаховий іспит, яка засвідчується підписами членів фахової атестаційної комісії, які перевіряли роботу. Роботи, оцінені балами 0-80 або 180-200, додатково перевіряються головою фахової атестаційної комісії та засвідчуються його підписом.

Приклад оформлення

Оцінка за фаховий іспит _____ *190 (сто дев'яносто)*

Члени комісії _____

На першій сторінці бланку відповідей вгорі справа проставляється (цифрами та прописом) лише оцінка за фаховий іспит, яка засвідчується підписами членів фахової атестаційної комісії, які перевіряли роботу.